



## Mundtlighedsdidaktik og meningsfulde sprogbrugssituationer

Mette Ginman & Michael Svendsen Pedersen

*Hvordan skaber man meningsfulde sprogbrugssituationer, som giver eleverne lyst til og mod på at lære sprog?*

Som det er tilfældet med al sprogundervisning, skal undervisningen i tidlig(ere) fremmedsprog være *meningsfuld* for dem der skal lære sproget – i dette tilfælde henholdsvis 1. og 5. klasse i folkeskolen. Sproglærerens pædagogiske opgave er at udvikle aktiviteter til undervisningen som eleverne kan bruge til at *skabe mening og sproglig betydning* (Cameron 2001/2013; Balle, Olsen & Pedersen 2017) på baggrund af deres viden, følelser og idéer, sprog og kultur, samt deres aldersmæssige udvikling.

Vi giver her nogle bud på, hvordan mundtlige aktiviteter i undervisningen kan bruges som kommunikative opgaver.

”Vi må give eleverne en *grund* til at bruge engelsk [eller andre sprog]; vi må *motivere* og *engagere* dem; og vi må *knytte forbindelse* mellem klasseværelset og deres hjem, nabolag og lokalsamfund.” (Shin & Crandall 2014, 68, vores oversættelse og fremhævelse). Der skal altså skabes et samspil mellem aktiviteterne i undervisningen på den ene side og elevernes erfaringsverden på den anden, således at eleverne kan få mulighed for at blive aktive *sproglærende*. For at det kan lykkes, skal eleverne have lejlighed til at anvende sproget til at løse kommunikative opgaver, og opgaverne skal indgå i en sammenhæng, f.eks. i form af et emne, en historie eller et projekt. En grundlæggende betingelse for at samspillet mellem lærerens planlagte aktiviteter og elevernes erfaringer kan komme i gang, er altså at sproget og aktiviteterne *kontekstualiseres* (Balle & Olsen & Pedersen 2017).

En kommunikativ aktivitet består i en opgave, som eleverne skal løse sammen ved at kommunikere med hinanden med et bestemt kommunikativt formål – ofte omtalt som en *task* (Pedersen 2015; Pinter 2015/2016).

Her følger et eksempel fra [forløb 5](#) i tysk om dyr som er udviklet til 5. klasse. I og med at der er fokus på elevernes yndlingsdyr, ”Mein Lieblingstier”, er der mulighed for at relatere emnet til elevernes erfaringsverden.

Den kommunikative aktivitet er en gætteleg: ’Was ist das für ein Tier’. En elev skal gætte, hvilket dyr en anden elev har et billede af, ved at stille spørgsmål som ’Wo lebt das Tier?’, og få svar ’Das Tier lebt im Haus/Im Stall/in der Luft’ osv. I det konkrete forløb bliver der anvendt en Cooperative Learning-struktur, således at eleverne ud over at interviewe hinanden også starter med at hilse på hinanden og slutter med at sige farvel. De dyr eleverne beskriver og skal gætte, er deres yndlingsdyr, og for at bringe dyret endnu tættere på deres egen verden, kan det være deres kæledyr – hvis de har et. I begge tilfælde skal de bruge deres viden til at forberede sig på, hvad der er karakteristisk for netop deres dyr.

**Thema 5: Mein Lieblingstier**

Schülerkopie (2)

**Was ist das für ein Tier?**



**Was ist das Tier?** Das Tier ist ein Haustier / wildes Tier / Nutztier.

**Wo lebt das Tier?** Das Tier lebt im Haus / im Stall / in der Luft.  
Das Tier lebt in Afrika / Amerika / Australien / Europa / Asien.  
Das Tier lebt überall.



**Was frisst das Tier?** Das Tier / Es frisst alles.  
**Was trinkt das Tier?** Das Tier frisst Pflanzen / Fleisch.  
Das Tier trinkt Wasser / Milch.



På den måde kan eleverne opleve at de selv med ganske få ord kan bruge og lære det nye sprog som et betydningssystem – på samme måde som de bruger det/de sprog de i forvejen behersker.

For at tjekke om aktiviteten er kommunikativ, kan man spørge: Hvad er det kommunikative formål med denne aktivitet? Hvad er det for en opgave eleverne skal løse i fællesskab gennem kommunikativ brug af sproget? I eksemplet ovenfor er opgaven at gætte hvilket dyr ens makker har et billede af, ved at stille spørgsmål. Om opgaven også er meningsfuld for eleverne, afhænger af om det der kommunikeres om, er noget de er optaget af og som relaterer sig til deres erfaringsverden.

### **Hvis du vil vide mere:**

Balle, S.H., Olsen, M. & Pedersen, M.S. (2017). Børn som skabere af betydning og mening. *Sprogforum* 65. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 71-77.

Cameron, L (2001/2013). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge: Cambridge University Press.

Daryai-Hansen, P. & Albrechtsen, D. (red.) (2018). *Tidligere Sprogstart – Ny begynderdidaktik med fokus på flersprogethed*. Københavns Universitet: Konsortiet for Sprog og Fagdidaktik i folkeskolen. Hentet fra <https://tidligeresprogstart.ku.dk/publikationer>

Pedersen, M.S. (2015). *Task-baseret kommunikativ sprogundervisning*. I: A.S. Gregersen (red.), *Sprogfag i forandring. Pædagogik og praksis*. Frederiksberg: Samfundslitteratur, 227-246.

Pinter, A. (2015/2016). *Task-Based Learning with Children*. I: J. Bland (red.), *Teaching English to Young Learners*. London/New York: Bloomsbury, 113-128.

Shin, J.K. & Crandall, J.A. (2014). *Teaching young learners English: from theory to practice*. Boston: National Geographic Learning/Heinle, Cengage Learning.

Sprogforum, Tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik (2014). *Begyndersprog*, 58. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

*Udarbejdet af lektor Mette Ginman og lektor emeritus Michael Svendsen Pedersen i rammen af projektet "Tidligere Sprogstart – Ny begynderdidaktik med fokus på flersprogethed", Konsortiet for Sprog og Fagdidaktik i folkeskolen, støttet af A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond til Almene Formaal og Københavns Kommune.*